

сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень.

Під час практичного заняття використовуються: демонстрація практичних навиків, моделювання виробничої ситуації, ділові ігри, самостійне виконання завдань та відпрацювання практичних навичок і вмінь згідно з алгоритмом, обговорення допущених помилок, самостійне засвоєння практичних навичок та вмінь у позааудиторний час.

Частина практичних занять з клінічних дисциплін на кафедрі проводиться в кабінеті доклінічної підготовки, який оснащений фантомами, муляжами, інструментарієм та іншими предметами догляду за хворими. Студенти мають змогу відпрацьовувати практичні навички, що дозволяє у доклінічних умовах імітувати реальні умови виконання цієї роботи в клініці.

Під час практичних занять студенти мають можливість відпрацювати окремі маніпуляції (внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньом'язові та внутрішньовенні ін'єкції) на волонтерах, в ролі яких виступають самі студенти. Слід відмітити, що студенти відпрацьовують одне на одному маніпуляції в тому разі, якщо останні не супроводжуються ризиком для здоров'я або не зачіпають почуття власної гідності (наприклад, заходи особистої гігієни тощо). У процесі практичного навчання студенти можуть виявити свої організаторські здібності та психологічну готовність працювати індивідуально і в команді.

Контроль якості засвоєних умінь і навичок проводиться викладачами на практичних заняттях та при проведенні модульного контролю.

Отже, на кафедрі створені всі умови для професійної самореалізації особистості. Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця-медика вимагає принципово нового підходу: інтеграції професійної освіти, практичної діяльності та інтенсивного впровадження інноваційних технологій, що дасть у подальшому можливість нашим випускникам бути конкурентоспроможними на національному ринку праці.

### **ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО В ГЕРОНТОЛОГІЇ, ГЕРІАТРІЇ ТА ПАЛІАТИВНІЙ МЕДИЦИНІ»**

**Л.Д.Борейко<sup>1</sup>, С.Б. Семененко, І.Р.<sup>2</sup>, Тимофійчук<sup>2</sup>, М.І. Бачу<sup>1</sup>,  
Л.О. Антонюк-Штефаніка<sup>1</sup>, Д.К. Григорець<sup>1</sup>**

<sup>1</sup>*Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти*

<sup>2</sup>*Кафедра фізіології ім. Я.Д. Кіриєнблата*

*Вищий державний навчальний заклад України*

*«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці*

Раннє виявлення, лікування і запобігання патологічним процесам є важливим моментом у комплексі заходів, спрямованих на профілактику передчасного старіння. При цьому значно зростає роль медичної сестри. Адже суспільство вже більше почало усвідомлювати значимість людської особистості, а це потребує від середнього медичного персоналу диференційованого підходу до пацієнтів з урахуванням не лише їх статі, соціального статусу, особливостей характеру, але і віку.

Саме тому важливим є вивчення медичними сестрами дисципліни “Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині”, завданням якої є підготовка високопрофесійної медичної сестри для самостійної роботи в будинках-інтернатах для престарілих або як помічника сімейного лікаря.

Актуальність вивчення дисципліни пов’язана зі швидкими темпами постаріння населення в Україні та зростанням кількості геріатричних пацієнтів, збільшенням онкологічних захворювань серед населення та висока смертність від них, що потребує геріатричної та паліативної/хоспісної допомоги.

Під час лекцій звертається увага на етіолого-епідеміологічні дані, класифікацію, особливості здійснення медсестринського процесу при догляді за геріатричними пацієнтами, профілактику загострень, принципи фармакотерапії в геріатрії.

Вивчення даної дисципліни дає змогу медичним сестрам визначати вікові зміни, що відбуваються в старіючому організмі, особливості перебігу захворювань різних систем і органів в осіб літнього та старечого віку, виявляти проблеми пацієнта, виокремлювати серед них пріоритетні та потенційні, складати та реалізувати план медсестринських втручань, виконувати оцінку та корекцію за потреби, здійснювати профілактику цих захворювань; оволодіти практичними навиками з догляду за пацієнтами при здійсненні паліативної та хоспісної допомоги, з догляду за пацієнтами геріатричних вікових груп з різними нозологічними формами хронічних хвороб.

При підготовці до практичних занять важливим є забезпечення студентів навчальною літературою, яка дає можливість отримати повну інформацію, а також самостійно опрацьовувати матеріал. Для цього кафедрою виданий та впроваджений у навчальний процес навчальний посібник “Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині” (укладачі: Плеш І.А., Борейко Л.Д., Квасницька О.Б.).

Самостійна позааудиторна робота студентів спрямована на самостійне вивчення літератури з питань етико-деонтологічних особливостей спілкування з пацієнтами похилого та старечого віку, безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами; виконання індивідуальних завдань викладача з відпрацювання вмінь та навичок надання допомоги, зокрема й паліативної, пацієнтам та членам їхніх родин.

Використання різних методів самостійної роботи (тестування, письмові роботи, розв’язування клінічних задач, складання схем, таблиць, усні рецензії на відповіді однокласників, участь у проведенні “ділових ігор”) розвиває у студентів вміння на практиці застосувати теоретичні знання, підвищує зацікавленість до майбутньої професії, сприяє позитивному їх ставленню до вивчення дисципліни.

Важливим аспектом під час вивчення дисципліни є формування вмінь у майбутньої медичної сестри щодо встановлення психологічного контакту як із самим пацієнтом, так із його родиною.

На практичних заняттях звертається увага на здійснення догляду за геронтологічними хворими, самостійне виконання лікарських призначень, практичну роботу в маніпуляційних кабінетах, допомогу медсестрам стаціонару у виконанні різних маніпуляцій.

Отже, вивчення дисципліни “Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині” допоможе медичним сестрам здобути знання щодо особливостей вікових змін в організмі старіючої людини та догляду за ними.

## **ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

**А. С. Борисюк**

*Кафедра психології та філософії*

*Вищий державний навчальний заклад України*

*«Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці*

Система освіти вважається ефективною, коли результатом її діяльності буде компетентна особистість, яка володіє не тільки знаннями, професіоналізмом, високими моральними якостями, але й може діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи ці знання і беручи на себе відповідальність за діяльність.

Медична психологія – це відносно нова для України, але добре відома у світі й розвинена галузь психології, що вивчає психологічні особливості людей із різноманітними захворюваннями, взаємини пацієнтів і медичних працівників, методи психокорекційної та психотерапевтичної допомоги пацієнтам тощо.

Потреба у фахівцях медичних психологах існує не лише в Україні і не лише сьогодні. Насправді у розвинених країнах медичні (клінічні) психологи є незамінними членами професійних команд практично усіх медичних установ. Проте потреба нашої країни у медичних психологах і справді нині є надзвичайно високою. Події останніх трьох років призвели до стрімкого зростання рівня невротизації населення, велика кількість наших співгромадян брала участь у бойових діях чи була їх свідком, у країні зросла кількість внутрішньо переміщених осіб, біженців та переселенців. Все це неминуче призводить до психологічних криз, посттравматичних стресових розладів, зростання конфліктності, вразливості тощо. Допомога таким людям – професійна функція медичного психолога, що ще раз підтверджує необхідність розвитку їх професійної компетентності в тому числі й у процесі навчально-виробничої практики.

Мета виробничої практики полягає у перевірці й закріпленні знань, отриманих студентами при вивченні основних клінічних, психологічних та інших дисциплін, подальшому вдосконаленні практичних навичок, набутих упродовж навчального року, ознайомленні з організацією лікувальної справи та умовами роботи медичного психолога в медичних закладах.

Практика дає можливість студентам ознайомитись з умовами роботи медичного психолога, з організацією лікувальної, протиепідемічної,